

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 1 (42)

2022
КИЇВ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ — ЗАСНОВАНИЙ У 2011 Р.

ВИДАЄТЬСЯ ЧОТИРИ РАЗИ НА РІК

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

СИМОНЕНКО О. В., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

Відповідальний секретар

ГОРБАНЕНКО С. А., кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

Відповідальний за випуск

ГРЕЧКО Д. С., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

У ВИПУСКУ:

НАШ ЮВІЛЕЙ

СТАТТІ

ПУБЛІКАЦІЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

НОВІТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

АРХЕОЛОГІЯ І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

ДИСКУСІЇ

ІСТОРІЯ НАУКИ

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

БИРКЕ В., доктор археології, Інститут археології та історії мистецтв Академії наук Румунії

БОЛТРИК Ю. В., кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

БРУЯКО І. В., доктор історичних наук, Одеський археологічний музей НАН України

БУЙСЬКИХ А. В., член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

ГОЛДЕН П., професор, Університет Ратгерс, США

КУЛАКОВСЬКА Л. В., кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

МОЦЯ О. П., член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

ОТРОЩЕНКО В. В., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

ПОЛІДОВИЧ Ю. Б., кандидат історичних наук, філія Національного музею історії України — Скарбниці Національного музею історії України

ПОЛТОВИЧ-БОБАК М., професор, Жешувський університет, Польща

ПОТЕХІНА І. Д., кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

САПОЖНИКОВ І. І., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

СКОРИЙ С. А., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

СОHN О., кандидат історичних наук, Інститут археології НАН України

СТЕПАНЧУК В. М., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

ТЕРПИЛОВСЬКИЙ Р. В., доктор історичних наук, Київський національний університет

ТОЛОЧКО П. П., академік НАН України, Інститут археології НАН України

ФІАЛКО О. Є., доктор історичних наук, Інститут археології НАН України

ХАЗАНОВ А. М., професор, Університет Медісон — Вісконсін, США

ХОХОРОВСЬКА Я., професор, Ягеллонський університет, Польща

ЧАБАЙ В. П., член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Науковий журнал з проблем археології та давньої історії

У журналі публікуються результати досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців, скіфів та сарматів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл, матеріальної культури середньовіччя і нового часу. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

The results of research on the archaeology and ancient history of Ukraine are published in the journal. The issues of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, the pages of the history of the Cimmerians, Scythians and Sarmatians, material and spiritual culture of the Greeks in the Northern Pontic region, ethnogenesis and early history of the Slavs, development of the cities and villages of Ancient Rus, material culture of the Medieval and Modern periods are observed. New archaeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published.

This journal is intended for archaeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for anyone interested in the early history of Ukraine.

Засновник та видавець:

Інститут археології
Національної академії наук України

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ № 17659-6509Р від 29.03.2011

Адреса редакції:

Україна, 04210, Київ 210, просп. Героїв Сталінграда, 12

Тел.: (+380-44) 418-61-02

Факс: (+380-44) 418-33-06

E-mail: secretaradiu@gmail.com

Офіційний сайт журналу:

<https://adiu.com.ua/index.php/journal>

Офіційна сторінка журналу:

Сайт «Спілка археологів України» [<http://www.vgosau.kiev.ua>] —

Бібліотека — Журнал «Археологія і давня історія України»

[<http://www.vgosau.kiev.ua/biblioteka/adiu>]

Затверджено до друку Вченою радою
Інституту археології НАН України
30.03.2022, протокол № 3.

Рисунки авторські

Надруковано в авторській редакції

Комп'ютерна верстка С. А. Горбаненка

Усі права застережено. Передрук можливий
зі згоди редакції та авторів статей

Виходить за інформаційної підтримки
Всеукраїнської громадської організації
«Спілка археологів України»

ISSN 2227-4952 (Print)
ISSN 2708-6143 (Online)

Усі матеріали рецензовано

© ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ, 2022

Підписано до друку 2.04.2022. Формат 60 × 84/8. Гарн. Century Schoolbook. Папір офс.
Друк офс. Ум.-друк. арк. 31,5. Обл.-вид. арк. 33. Тираж 50 екз. Зам.

Тираж видруковано ФОП О. О. Євенок, 10014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 17А
тел.: 0412-422-106, email: bookovych@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції України
серія ДК № 3544 від 05.08.2009 р.

ЗМІСТ

CONTENTS

НАШ ЮБІЛЕЙ

Скорий, С. А. Він вдало поєднує антикознавство зі скіфологією... (до 70-річчя Сергія Яковича Ольговського) 5
Пустовалов, С. Ж. Мій друг Сергій Ольговський 11

СТАТТІ

Бабенко, Л. І. Про техніку виготовлення псевдо-кручених джгутів пекторалі з Товстої Могили 19
Бурхардт, М. Соціальна стратифікація населення лівобережного лісостепу Подніпров'я класичного скіфського періоду (друга половина VI — IV/III ст. до н. е.). Частина 2: інтерпретація 33
Гречко, Д. С. Залюднення Дніпро-Донського Лісостепу у VI ст. до н. е.: демографічний вибух чи нова міграція? 44
Махортих, С. В. «Кіммеро-скіфські» старожитності з Центральної Анатолії 58
Полідович, Ю. Б. Троянський кінь грецьких майстрів 75
Фрунт, О. С. Згасаюча традиція: про одну групу наверхів ранньоскіфського часу 93
Чопек, С., Трибала-Завісляк, К., Токарчик, Т. Городище у Хотинці в дотеперішніх дослідженнях 105

ПУБЛІКАЦІЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Ляшко, Ю. Ю. Антична монета з поселення Тарасова Гора біля с. Жаботин 115
Бейсенов, А. З. Поселення Абилай — пам'ятка раннього залізного віку у Центральному Казахстані 120

НОВІТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Корж, А. А. Нові дослідження захисних споруд Басівського городища 131
Онищук, Я. І. Дослідження могильника римського часу Карів I у Західному Побужжі в 2019—2020 роках 141

OUR ANNIVERSARIES

Skory, S. A. He Successfully Combines the Classic Studies with Scythian ones... (to the 70th Anniversary of Serhiy Yakovych Olhovskiy) 5
Pustovalov, S. Zh. My Friend Serhiy Olhovskiy 11

ARTICLES

Babenko, L. I. On the Manufacture Technique of Pseudo-Twisted Wisps of the Pectoral from the Tovsta Mohyla 19
Burghardt, M. Social Stratification of Forest-Steppe Population of the Dnieper Left-Bank Area During the Classical Scythia (the 2nd Half of 6th — 4th/3rd Century BC). Part 2: Interpretation 33
Grechko, D. S. Settling of the Forest-Steppe of Dnieper Left Bank Area in the 6th Century BC: the Population Explosion or new Migration? 44
Makhortykh, S. V. «Cimmero-Scythian» Antiquities from Central Anatolia 58
Polidovych, Yu. B. Trojan Horse of the Greek Goldsmiths 75
Frunty, O. S. A Fading Tradition: on one Group of the Pole-Tops of Scythian Age 93
Czopek, S., Trybała-Zawiślak, K., Tokarczyk, T. The Fortified Settlement in Chotyńiec by Past Studies 105

PUBLICATION OF ARCHAEOLOGICAL MATERIALS

Lyashko, Yu. Yu. Ancient Coin from Settlement of Tarasova Hora near Zhabotin 115
Beisenov A. Z. Abylai Settlement — Site of the Early Iron Age in Central Kazakhstan 120

RECENT RESEARCH

Korzha, A. A. New Research of the Fortification of Basivka Hill-Fort 131
Onyshchuk, Ya. I. Excavation of the Burial Ground Kariv I of Roman Age in the Western Bug Basin in 2019—2020 141

АРХЕОЛОГІЯ І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Каравайко, Д. В. Попередні дані про ливарницьку справу мешканців городища Ширяєве

155

ARCHAEOLOGY AND NATURAL SCIENCES

Karavaiko, D. V. Preliminary Information about the Foundry of the Residents of Shyriaeve Hillfort

ДИСКУСІЇ

Хазанов, А. М. Великий Шовковий шлях, якого не було

163

Khazanov, A. M. The Great Silk Road which did not Exist

Мінаєва, Н. І. Вплив природних чинників на виникнення великих скіфських городищ та розвиток торговельних шляхів

193

Minaeva, N. I. The Influence of Natural Factors on the Emergence of Large Scythian Fortified Settlements and the Development of Trade Routes

Задніков, С. А., Шрамко, І. Б. До питання про архітектуру захисних споруд Східного укріплення Більського городища

203

Zadnikov, S. A., Shramko, I. B. The Issue of Fortification Architecture of the Western Earthwork of Bilsk Hillfort

Силенок, К. П. До питання нормативно-правового регулювання судово-експертного дослідження рухомих археологічних предметів (артефактів)

234

Silenok, K. P. On the Issue of Normative Legal Regulation of the Forensic Expert Investigation of Movable Archaeological Objects (Artefacts)

ІСТОРІЯ НАУКИ

Ржевуська, С. С. Підгірцівська група пам'яток Середнього Подніпров'я: стан та перспективи дослідження

241

Rzhewuska, S. S. Pidhirtsi Group of Sites: Current State and Prospects of the Future Researches

Могілов, О. Д. До історії вивчення скіфських пам'яток Надпоріжжя (безкурганний могильник біля Третього кар'єру Дніпробуду)

256

Mogylov, O. D. On the History of the Study of Scythian Sites at Dnieper Rapids Area (the Burial Ground near the 3rd Quarry of Dniprobud)

HISTORY OF SCIENCE
